

Datum: marec 2024

**KTT društvo Baška dediščina vabi
v petek, 22. marca 2023 ob 15.30 uri
v prostore društva v Podbrdu (nad marketom), Podbrdo 33b
Delavnica »Moj pusl je ta leus«
GOST: TD BOHINJSKA BELA (predstavitev begance)**

Izjava za javnost

KTT društvo Baška dediščina bo tudi letos že šestnajstič po vrsti organiziralo delavnico izdelave cvetnonedeljskih butar, kot so jih nekoč izdelovali v Podbrdu, na Petrovem Brdu, na Bači pri Podbrdu, na Kalu, v Trtniku, Kuku, Stržiščah, Poreznu in Rutu. Pravijo jim »pusl«, »pušl« ali »pusu«. Zanimivo je, da jim na Grahovem, Koritnici, Hudajužni in v Oblokah, kjer se razlikujejo le v drobnih detajlih, pravijo »kaštron«.

Društvo se zaveda, da že pripravljene sestavine v vsakdanjem hitrem življenjskem utripu predstavljajo pomembno prednost pri ohranitvi običaja. Zaželeno je, da udeleženci delavnice prinesejo s seboj škarje za obrezovanje sadja.

Letos smo v goste povabili predstavnike Turističnega društva Bohinjska Bela, ki nam bodo predstavili »begance« kot imenujejo cvetnonedeljsko butaro na Gorenjskem. Delavnica bo potekala v prostorih društva v Podbrdu (nad marketom).

UTRINKI IZ LANSKE DELAVNICE:

<https://baskadediscina.si/delavnica-izdelovanja-cvetnonedeljskih-puslov/>

Člani društva naberejo ves potreben material, predstavijo pomen in simboliko posameznih sestavin ter vodijo izdelavo. Delavnica bo potekala v prostorih KTT društva Baška dediščina v Podbrdu (nad marketom). Udeležijo se je otroci, njihovi starši in stari starši. Skupaj naredijo »pusle«, ki jih na cvetno nedeljo nesejo k blagoslovu.

Nasploh želi društvo vrednotam, ki jih oživlja domače okolje, uglasiti nove zgodbe, ki so zanimive in uporabne tudi za današnji čas. Med drugim si prizadeva pritegniti ponudnike turističnih storitev, da v velikonočnem času »pusl« ponudijo gostu kot turistični spominek (produkt).

Izdelovanje cvetnonedeljskih puslov (butar) je bilo v letu 2013 vpisano v register žive kulturne dediščine Slovenije. V letu 2017 pa je bil v register dodan tudi film o izdelavi »pusla«, avtorice Nadje Valentinčič Furlan, ki je bil posnet na delavnici v Podbrdu leta 2014. Filmček si lahko ogledate na <http://www.nesnovnadediscina.si/sl/izdelovanje-cvetnonedeljskih-butar>.

Slovenski etnografski muzeji, koordinatorju varstva kulturne dediščine, za prepoznavnost, da **pusl** (pušl ali pusu) zasluži vpis v register nesnovne kulturne dediščine. S tem je na območju, kjer je ta dediščina zgodovinsko izpričana, ozavestil misli, da ni nekaj preživetega, ampak je zanimiva in dragocena vrednota, ki jo je potrebno negovati.

V letu 2021 je društvo izdalo knjižico **Moj pusl je ta leus** (40 strani). Avtorica besedila je članica društva Olga Zgaga. Izdajo knjižice je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo v okviru javnega razpisa za izbor javnih kulturnih projektov na področju nesnovne kulturne dediščine 2021. Tako je pripomoglo k ohranjanju in varovanju nesnovne dediščine in razvijanju njenega potenciala.

S knjižico, ki prvič podrobno opisuje način izdelave, potrebno zelenje in njegovo simboliko, uporabnost skozi leto in varovanje običaja, želi KTT Društvo Baška dediščina zgostiti sodelovanje lokalne skupnosti pri varovanju, interpretaciji ter vrednotenju te kulturne dediščine in **umeščanje v vsebine kulturnega turizma v Baški grapi**. Prvo potezo je potegnilo že med njenim nastajanjem, kateremu je pritegnilo tiste krajanje, ki imajo te spretnosti še v svojih rokah. **Vzpodbudilo pa bi rado tudi zasaditev ene osnovnih sestavin pusla, avtohtone vrste pušpana, ki ga je skoraj uničila pušpanova vešča**. Mimogrede pa je pokukalo tudi v druge vasi Baške grape od Hudajužne do Podmelca, kjer šopom zelenja pravijo kaštron in zapisalo kar je našlo.

V društvu pa so še posebej ponosni, da je v potujočo panojsko razstavo Nesnovna kulturna dediščina Slovenije v luči Unescove Konvencije, ki jo je ob Evropskem letu kulturne dediščine postavil Slovenski etnografski muzej, umeščen cvetnonedeljski pusl (butarica), ki je bil na njegov predlog leta 2013 razglašen za nesnovno kulturno dediščino državnega pomena in vpisan v Unescov reprezentativni seznam (na sliki). V letu 2018 so jo občudovali v osmih državah Evrope, obšla pa bo skoraj cel svet.

2

Vsakoletna dobro obiskana delavnica potrjuje, da se vračamo k bogastvu izročila.

KTT društvo Baška dediščina se zahvaljuje vsem za dolgoletno sodelovanje in sprotno obveščanje o izzivih, možnostih in priložnostih, ki nas spodbujajo k aktivnostim za nenehno poustvarjanje te dediščinske enote.

Utrinki iz lanske delavnice
Foto: arhiv društva

NASLOVNICA brošure MOJ PUSL JE TA LEUS, leto izdaje 2021

Informacije:

Cveto Zgaga

gsm 041 259 139

ktt.dbd@gmail.com

